

Ewa RATAJCZAK

FORESIGHT W DRZEWNICTWIE – SCENARIUSZE ROZWOJU BADAŃ NAUKOWYCH W POLSCE DO 2020 ROKU

W warunkach globalizacji i stale rosnącej konkurencyjności międzynarodowej, w każdej dziedzinie działalności niezbędne jest szybkie i efektywne wdrażanie wiedzy do praktyki gospodarczej. W większym niż przeciętnie stopniu dotyczy to drzewnictwa, które z racji wykorzystywania surowca naturalnego napotyka istotne ograniczenia w procesie stałego doskonalenia produktów i technologii oraz ich radykalnych zmian. Jednocześnie, jako dziedzina wytwórczości silnie determinowana przyrodniczo przez możliwości produkcyjne lasów oraz oferująca ekologiczne produkty, ma ona szczególne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju polskiej gospodarki. W tym kontekście istotne jest uzyskanie wiedzy na temat społecznie oczekiwanych i pożądaných kierunków długofalowego rozwoju drzewnictwa jako dziedziny nauki i gospodarki. Jest to możliwe dzięki rozpoczętemu właśnie projektowi badawczemu, realizowanemu za pomocą metody foresightu technologicznego.

Słowa kluczowe: drzewnictwo, foresight technologiczny, projekt badawczy

We współczesnych społeczeństwach nowe jest postrzeganie roli nauki i badań w procesach rozwoju i nowe uznanie potrzeby uwzględniania czynników (opinii) społecznych w procesie „kształtowania” przyszłości. Takie podejście jest szczególnie zasadne w przypadku drzewnictwa, w którym wykorzystuje się produkt lasów traktowanych jako dobro narodowe.

Okazją do spojrzenia w przyszłość drzewnictwa i do jej kreowania jest projekt „Foresight w drzewnictwie – scenariusze rozwoju badań naukowych w Polsce do 2020 roku”, realizowany w Instytucie Technologii Drewna od czerwca 2009 roku do stycznia 2011 roku, a współfinansowany – ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013. Projekt ma charakter badawczy i wykorzystuje metodę foresight dla wsparcia badań naukowych w celu budowy gospodarki opartej na wiedzy poprzez rozwój nowoczesnych technologii. Dla

polskiego drzewnictwa prowadzony jest *foresight* technologiczny o charakterze branżowym i odnoszony do całego kraju.

Strategicznym celem Projektu jest identyfikacja kierunków badań naukowych priorytetowych dla wzrostu innowacyjności i rozwoju polskiego sektora drzewnego do 2020 roku. Celami dodatkowymi są:

- upowszechnienie wiedzy o szczególnej roli drzewnictwa w gospodarce narodowej, będącego dziedziną wytwórczości opartą na ekologicznym, odnawialnym surowcu naturalnym,
- aktywizacja środowiska naukowców i przedstawicieli praktyki gospodarczej do współuczestnictwa w kreowaniu wizji pożądanego rozwoju drzewnictwa,
- uświadomienie wszystkim uczestnikom rynku drzewnego, a ostatecznie całemu społeczeństwu, konieczności współpracy sfery nauki i przemysłu w dążeniu do innowacyjnego rozwoju i wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki.

Projekt zawiera kilka zadań badawczych, polegających na: diagnozie innowacyjności polskiego sektora drzewnego, ocenie kondycji nauki w drzewnictwie, określeniu stanu wiedzy o badaniach naukowych w drzewnictwie, wskazaniu kluczowych przesłanek światowego postępu naukowego w drzewnictwie, identyfikacji priorytetowych kierunków badań naukowych w drzewnictwie i opracowaniu scenariuszy ich rozwoju w Polsce do 2020 roku, dokonaniu oceny wpływu przewidywanego rozwoju nauki w drzewnictwie na innowacyjny rozwój sektora drzewnego.

Wymiernym efektem pierwszego etapu Projektu jest raport o charakterze monografii, dotyczący problematyki innowacyjności sektora drzewnego w Polsce (dostępny na stronie internetowej: www.itd.poznan.pl/foresight). Rozpoczęto również uświadamianie środowisku naukowemu i praktyki gospodarczej znaczenia uczestnictwa w procesie wytyczania pożądanego kierunku badań dla wzrostu innowacyjności oraz potrzeby integrowania środowisk zainteresowanych przyszłością polskiego drzewnictwa jako dziedziny naukowej i sektora gospodarki. Służyło temu między innymi zorganizowane w czerwcu bieżącego roku w Instytucie Technologii Drewna seminarium naukowe „Drzewnictwo – nowe nurty w technice i technologii”, podczas którego – poza prezentacją założeń i zasad projektu dotyczącego *foresight*’u w drzewnictwie – naukowej dyskusji poddano kwestie stanu innowacyjności drzewnictwa oraz najnowszych kierunków badań w obszarach kompozytów drzewnych, mechanicznej obróbki drewna i tworzyw drzewnych oraz ochrony drewna. Projekt i realizowane zadania zostały również przedstawione uczestnikom spotkania Polskiej Platformy Technologicznej Sektora Leśno-Drzewnego w referacie „*Foresight* – pomostem między nauką a sektorem leśno-drzewnym”. Wszystkim działaniom towarzyszyła szeroko zakrojona akcja informacyjna i promocyjna w mediach.

FORESIGHT IN THE WOOD SCIENCE AND INDUSTRY – RESEARCH DEVELOPMENT SCENARIOS IN POLAND TILL 2020

Summary

In the conditions of globalisation and ever growing international competition fast and effective implementation of knowledge into economic practice is necessary. Wood industry is more, than it usually is the case, concerned by that issue due to the fact that it uses natural raw material; hence there are constraints of the process of steady improvement of products and technologies and introducing radical changes to them. At the same time, this industry is of special importance for sustainable development of the Polish economy, for it is a production sector strongly determined by nature (production capability of forests) and offering ecological products. In that context it is important to know which lines of long-term development of wood science and industry are expected and desired by society. It is possible to gain that knowledge thanks to the research project entitled “Foresight in the wood science and industry – research development scenarios in Poland till 2020” carried out in the Wood Technology Institute in Poznan. The product of the first phase of the project is a monographic report on the innovativeness of the wood sector in Poland (available on: www.itd.poznan.pl/foresight).

Keywords: wood science and industry, technology foresight, research project

